

יהושע פרק א' (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום ספר יהושע, פרק א'

מבנה כללי של פתיחת הספר

שנים עשר הפרקים הראשונים של ספר יהושע עוסקים בכיבוש הארץ, אך ניתן לחלק זאת עוד יותר. החלק הראשון עוסק בכניסה לארץ — שונה מהכיבוש עצמו. זה מתבטא דרך המוטיב של *עבירת הירדן*, שבפרקים ג'-ד' מתרחשת בדרך נסית, בדומה ל*קריעת ים סוף*. כשם ששמה הוציא את העם ממצרים בעבור את הים, יהושע מביא אותם לארץ כנען בעבור את הירדן — ממשיך את הפרדיגמה של יהושע ההולך בדרכו של משה.

לפני העבירה עצמה, ישנם שני אפיזודות הכנה:

1. פרק א': **שלושה נאומים/דיאלוגים** — כולם הכנה רטורית. ה' מדבר אל יהושע; יהושע מדבר אל השוטרים/העם; והעם משיב. אלה עוסקים במוכנות — פיזית, רגשית ורוחנית.

2. פרק ב': **סיפור המרגלים שנשלחו ליריחו** — עדיין בצד המזרחי של הירדן. סיפור זה משמש להרגיע את פחדי העם מכניסה לארץ, ומתאים ישירות לפרשת ה*מרגלים* בספר במדבר. שם, שנים עשר מרגלים הלכו ועשרה שברו את מורל העם; רק שניים (יהושע וכלב) תמכו בכניסה לארץ. כאן, רק שניים מרגלים נשלחים — מתאימים באופן מושלם מבחינה מספרית למרגלים הנאמנים. יתכן שהם לא ממש יהושע וכלב (יהושע הוא כעת המנהיג, כלב הופך למנהיג מאוחר יותר), אך המספר מהדהד את הנקודה: להביא בחזרה מידע שאומר לעם לא לפחד.

הבעיה הפסיכולוגית של הפחד הייתה מרכזית גם בספר דברים — נאומיו הגדולים של משה שם הם במובן מסוים תרופה לאימת העם מכניסה לארץ ומהתמודדות עם תושביה.

נאום ה' ליהושע (פסוקים א'-ט')

פסוק א': הפתיחה

לאחר מות *משה עבד ה'*, ה' מדבר אל *יהושע בן נון, משרת משה*. יש התאמה מכוונת: משה היה עבד ה'; יהושע היה משרת משה — ולכן בהעברה גם עבד ה', ממוקם להיות מחליפו של משה.

פסוק ב': "משה עבדי מת"

ה' מצהיר "משה עבדי מת". יהושע כמובן יודע זאת, אך הנקודה הרטורית היא להבהיר לחלוטין: משה איננו, ועכשיו זה אתה. המסר מבטל כל אי בהירות — אל תדמיין שהמנהיג הישן עדיין עשוי להיות בסביבה. *ועתה* — עכשיו אתה תקום ותעבור את הירדן הזה, אתה והעם, אל הארץ שנתתי/הבטחתי.

פסוק ג': ההבטחה לכיבוש קל

"כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה" — כלומר הכיבוש יבוא בקלות יחסית; הם לא יצטרכו להילחם יתר על המידה. לכל מקום שילכו יהפוך להיות שלהם.

פסוק ד': הגבולות

הגבולות מתוחמים: מהמדבר, עד *הלבנון* (צפון), עד *נהר פרת* / הפרת (מזרח רחוק), הכולל את *ארץ החתים* (ארץ החתים, כנראה השטח בין סימנים אלה), ומערבה עד *הים הגדול* — הים הגדול (הים התיכון), המתואר כ*מבוא השמש* (שם שוקעת השמש). המילה *ים* בעברית פירושה גם "ים" וגם "מערב" כי הים התיכון שוכן ממערב לארץ ישראל.

מכיוון שהעם נמצא כעת בערבות מואב (באמצע השטח הזה, חלק מ"הגבולות הגדולים" מהפרת עד הים), שלוש קצוות מצוינות מאותה נקודת תצפית מרכזית.

פסוק ה': מנהיגות פנימית — איש לא יתייצב לפניו

"לא יתייצב איש לפניך כל ימי חיך". הבטחה זו נוגעת למנהיגות פנימית — אין מרד מתוך העם. זה בולט חזק יותר ממה שמשה חווה, שכן משה התמודד עם אתגרים (דתן ואבירם *יצאו ניצבים* — "עמדו" נגדו). יהושע, כפי שמתועד בספר זה, לא התמודד עם שום אתגר פנימי כלל.

קשר לשוני מעניין: הלשון "אהיה עמך" (*כאשר הייתי עם משה*) נאמרה במקור למשה עם פרעה כיריב. כאן אותה הבטחה מוחלת על יהושע נגד מורדים פנימיים פוטנציאליים. אותו כוח מוחלט שהפעיל משה נגד פרעה, יהושע מחזיק על העם.

פסוקים ו'-ח': שני סוגי "חזק ואמץ"

חזק ואמץ ראשון (פסוק ו'): התחזק כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ שהובטחה. לפי רש"י, זה אומר **התחזק במלחמה** — כוח פיזי/רגשי, מורל צבאי.

רק חזק ואמץ מאד שני (פסוק ז'): המילה *רק* מציגה תנאי. אל תהיה חזק רק פיזית או במורל — גם תהיה חזק **לשמור את התורה**. זהו האלמנט המותנה שנדון פעמים רבות עם משה: הארץ מובטחת, אך יש תנאי של שמירת תורה. מנהיגים במיוחד מתמודדים עם פיתויים לא לעקוב אחר התורה (כפי שהתנ"ך המאוחר מדגים). ההוראה: עקוב אחר התורה כפי שמשה ציווה, אל תסור ימין ושמאל — האידיום הקלאסי של ספר דברים של התורה כדרך ישרה (*הישר בעיני ה'*), שבו סטייה ימינה או שמאלה פירושה סטייה מדרכו של ה'. *למען תשכיל* — הצלחה בכל המאמצים מותנית בשמירת תורה.

פסוק ח': הוראות ספציפיות לתלמוד תורה

"לא ימוש ספר התורה הזה מפריך" — רש"י מזהה זאת כספר דברים במיוחד, שנקרא *ספר התורה הזה* לאורך דברים. ההוראה להגות בו יומם ולילה מתאימה ל*בשבתך בביתך ובלכתך בדרך* מקריאת שמע. זה לא אומר ממש שיהושע צריך להיות *למדן* במקום לוחם ומנהיג. אלא, מדובר בחזרה ושינון מתמידים — דומה להוראה למלך בדברים לקרוא בתורה כל ימיו (*וקרא בו כל ימי חייו*). המטרה מעשית: חזרה מתמידה מונעת שכחה.

פסוק ט': סיום נאום ה'

הנאום מסתיים בחזרה לנושא המרכזי שלו — המופע השלישי של *חזק ואמץ*: "אל תערוץ ואל תחת כי עמך ה' אלוהיך בכל אשר תלך". יש לציין, ה' מדבר על עצמו בגוף שלישי ("ה' אלוהיך"), שמשקף את סגנון נאומיו של משה בדברים. כאן ה' עצמו תופס את מקומו של משה, מאמץ את אותו אופן רטורי.

פקודת יהושע לשוטרים (פסוקים י'-יא)

יהושע פונה אל *שוטרי העם* — אוכפים או מפקדים (לא בדיוק "משטרה" כפי שהמשמעות העברית המודרנית מציעה). הוא מורה להם לומר לעם להכין צידה (*צדה*) כי בעוד שלושה ימים יעברו את הירדן.

זה מנוגד בחדות ליציאת מצרים: משה אמר לעם להיות מוכנים (*מתניכם חגורים*, עם מקלותיהם), אך *וגם צדה לא עשו להם* — הם לא הכינו

--- צידה, וזו הסיבה שה' היה צריך לספק מן. כאן, יהושע מצווה במפורש על הכנה מעשית.

שבועת הנאמנות של השבטים (פסוקים ט"ז-י"ח)

השבטים משיבים בשבועה ברורה: "כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר תשלחנו נלך. ככל אשר שמענו אל משה כן נשמע אליך." אך גם הם מכניסים *רק* — תנאי המשקף את ה*רק* של ה' ליהושע בפסוק ז'. תנאיהם: "רק יהיה ה' אלוהיך עמך כאשר היה עם משה". זה יכול להיקרא כברכה, אך רש"י והפשט מציעים שזה נושא תנאי עדין — הם נשבעים נאמנות, אך יהושע גם חייב לספק; הוא חייב להצליח כפי שמשה הצליח.

הם מחזקים עוד את שבועתם בהצהרה שכל מי שימרה את פי יהושע (*ימרה את פיך*) יומת. הם צופים התנגדות אפשרית ומתחייבים לאכוף את סמכותו בכוח.

המוטיב המאחד של הפרק: *חזק ואמץ*

הפרק מסתיים עם השבטים אומרים *רק חזק ואמץ* — המופע הרביעי של ביטוי זה בפרק, מה שהופך אותו למוטיב המגדיר של כל הפתיחה. ה' אומר זאת ליהושע שלוש פעמים (פסוקים ו', ז', וט'), ועכשיו העם מהדהד זאת בחזרה אליו. הביטוי מכיל את המסר הכפול של הפרק: חזק במלחמה וחזק בשמירת תורה, שניהם הכרחיים לכניסה מוצלחת ולהחזקה בארץ.

תמלול מלא

ספר יהושע פרק א': ציווי ה' ליהושע והכנה לכניסה לארץ

מבוא: מבנה החלק הראשון של ספר יהושע

אז אנחנו קוראים את ספר יהושע, פרק א'. עכשיו, כפי שדיברנו, החלק העיקרי הגדול של החלק הראשון של הספר, שנים עשר הפרקים הראשונים, עוסקים בסיפור כיבוש הארץ. אבל עכשיו, ביתר פירוט, נוכל לחלק אותו לעוד כמה חלוקות. ואם נרצה לתת הגדרה מדויקת של החלק הראשון הזה, נוכל לומר שיש לו שני חלקים.

החלק הראשון הוא סיפור הכניסה שלהם לארץ. יש סיפור ספציפי של הכניסה לארץ שנראה שהיה חשוב. כמובן, אפשר לומר שזה רק תחילת הכיבוש, אבל יש סיפור ספציפי של הכניסה לארץ, והוא מתבטא בצורה המפורשת ביותר במונח עבור הירדן.

עבור הירדן: יהושע הולך בדרכו של משה

עבור נהר הירדן, שכפי שנראה מאוחר יותר בפרקים ג'-ד', קרה בנס, במשהו מקביל לקריעת ים סוף. כפי שראינו, במובנים רבים, יהושע הולך בפרדיגמה, באנלוגיה של משה. משה הוציא את העם ממצרים על ידי עבור ים סוף. יהושע מביא אותם לארץ כנען על ידי עבור הירדן.

אבל לפני שנגיע לזה, יש לנו כמה הכנות מקדימות לכך. יש שתי הכנות חשובות לכך, שממוסגרות במפורש כהכנה לזה. זו הסיבה שאני אומר שיש את החלק הזה של כניסה לארץ, שהוא חלק, נקודה בפני עצמה. לפני שהם מתחילים לנהל מלחמות, כמובן, זה עצמו סוג של מלחמה, כמו תחילת כיבוש. אולי האנשים האחרים שגרים שם לא היו כל כך מרוצים, אבל רק להיכנס לארץ, הם עדיין לא נכנסו לעיר, נכון? אז זה לא שהם נכנסים למקום שיש בו אנשים. הם פשוט מקימים מחנה, כנראה במיקום אסטרטגי, אבל לא בדיוק במקום שיש שם קרב עדיין. אבל זה הצעד הראשון של כניסה לארץ.

שני פרקי הכנה לפני העבור

ויש את שני הסיפורים האלה, שני חלקים חשובים, הממוסגרים כהכנה לכך.

הכנה ראשונה: שלושה נאומים בפרק א'

הראשון הוא הסיפור הזה של הצהרות. הכל עוסק במילים. והוא כולל שלושה נאומים שונים, אפשר לומר. שלושה נרטיבים שונים. לא נרטיבים, נאומים, סוגים של נאומים, שמכנינים את העם ואומרים שהם צריכים להיות מוכנים להיכנס לארץ. השוטרים צריכים להיות מוכנים, העם צריך להיות מוכן. השוטרים מכינים את העם, המפקדים, האנשים האחראים על העם להיות מוכנים.

הכנה שנייה: סיפור המרגלים בפרק ב'

החלק השני הוא סיפור המרגלים שיהושע שולח ליריחו, שוב, הם באמת מרגלים לעיר הראשונה שהם יכבשו היא יריחו, ויהיה על זה סיפור. אבל הם נשלחים לפני, כשהם עדיין בצד השני של הנהר, ושולחים את המרגלים. זה הסיפור השני, זה לפני.

המטרה: התגברות על הפחד מכניסה לארץ

ונראה שזה חשוב כדרך להכין את העם ולהרגיע את פחדיהם, להבטיח להם שהם לא צריכים לפחד מלהיכנס לארץ, וזו בעיה גדולה. למשה עצמו יש אחת הבעיות הגדולות ביותר, כשאנחנו קוראים את כל ספר דברים, כל הנאומים הגדולים של משה בספר דברים הם במובן מסוים תרופה נגד הפחדים של העם שפחד להיכנס לארץ, והעם שהם יראו שם, וזה סיפור המרגלים, שבו העם פחד להיכנס לארץ. זו עדיין לא בעיה מעשית, זו יותר הבעיה הפסיכולוגית של הפחדים שלהם.

וכמובן יהושע עצמו הוא אחד, אחד משני המרגלים שלא פחדו, אז זה מאוד מתאים שהתפקיד שלו הוא לגרום לעם לא לפחד. וזו הנקודה הרטרורית של הנאומים האלה בתחילת הספר, ובאותה דרך כמו שזו הנקודה המעשית של סיפור המרגלים בפרק השני, שמקביל בדיוק לסיפור המרגלים בספר במדבר, שבו היו שנים עשר מרגלים, רק שניים מהם תמכו במורל של העם, עשרת האחרים שברו אותם והפחידו אותם, וכאן יש לנו רק שני מרגלים.

שני המרגלים האלה אולי לא יהושע וכלב ממש, כי יהושע הוא עכשיו המנהיג, וכלב כפי שנראה מאוחר יותר היה גם מנהיג גדול מאוחר יותר, אבל זה מגיב בצורה מושלמת במספר לנקודה של החזרת מידע מהארץ, אמירה לאנשים לא לפחד לעבור אליה.

פרק א': שלושה נאומי הכנה

שהקשר של הפסוק הזה הוא יהושע נגד כל כמו מורדים פוטנציאליים בתוך העם אז אותו סוג של כוח שהיה למשה נגד פרעה יש ליהושע באמת על העם זה מוחלט הוא תמיד מנצח.

שתי אמירות "חזק ואמץ": התחזק במלחמה ובתורה

ועכשיו יש לנו שתי אמירות כאילו כי אמרתי לך את זה שתי אמירות שמתחילות בהתחזק והתחזק שתי דרכים לומר התחזק וראשית הוא אומר התחזק כי אתה תנחיל את העם את הארץ הזאת שהבטחתי לך אז התחזק במלחמה זה מה שבאמת מסביר את זה ראשית זה התחזק אז התחזק.

והשני הוא אבל התחזק נוכל לומר פיזית או רגשית מוסרית כמו מורל גם התחזק לשמור את התורה רק במילים אחרות זה סוג של תנאי אני חושב שהתורה נותנת תנאי כמו בהבטחתי לך את הארץ אבל יש תנאי כפי שדיברנו עם משה פעמים רבות התנאי הוא ואתה צריך להיות חזק לזה גם כי הוא מנהיג וברור שלמנהיגים יש סיבות מאוחר יותר בתנ"ך אז התחזק לעקוב אחרי התורה הזו כפי שמשה עבדי אמר לך ציווה אותך אל תסור ממנה ימין ושמאל זה הביטוי של ספר דברים פעמים רבות התורה היא דרך ישרה ומאוחר יותר יש לנו הרבה פעמים הדרך הישרה בעיני ה' ללכת ימין או שמאל זה כמו לצאת מדרך ה' אז התחזק לעקוב אחרי התורה הזו כפי שמשה עבדי

ההוראה ללימוד תורה מתמיד (פסוק ח')

לא ימוש ספר התורה הזה מפיו — ספר התורה הזה לא יסור מפיו. אתה צריך תמיד לשמור אותו בפיו. אתה צריך לחזור עליו כמו שנאמר בספר דברים. אתה צריך להמשיך לחזור עליו. להמשיך לומר אותו לעצמך. לדבר בו או לחשוב עליו יומם ולילה.

אני חושב שזה מאוד מתאים למה שנאמר שם. אתה צריך להמשיך לדבר על התורה. אתה צריך לחזור עליה. אתה צריך לסקור אותה כל הזמן. אז תשמור את כל מה שהיא אומרת ואז תצליח בכל דרכיך. אז זה התנאי להבטחה של יהושע שאם הוא שומר את התורה וגם מוסיף כמו דרך לעשות את זה, כמו פתרון, עצה: איך אתה אף פעם לא שוכח את התורה? על ידי שתמיד ממשיך לחזור עליה לעצמך, קורא אותה יומם ולילה.

מה זה לא אומר

אז זה לא אומר ממש שהוא צריך להיות למדן במקום לוחם, במקום מנהיג. מה שזה אומר זה משהו כמו קריאת שמע. אתה ממשיך לדבר על זה. ממשיך לחזור על זה. אתה יודע, אנחנו קוראים את התורה כל שנה. זו הנקודה.

זה מאוד דומה למה שנאמר גם למלך בספר דברים. המלך צריך תמיד וקרא בו כל ימי חייו כדי למען ילמד, כדי שילמד, כדי שיעקוב אחרי התורה.

סיום נאום ה' (פסוק ט')

הנאום הקטן הזה מסתיים בחזרה על הנושא העיקרי שלו, כסגנון התנ"ך. הלא צויתך — ציוויתי אותך — חזק ואמץ, אז הפעם השלישית שזה אומר חזק ואמץ. אל תערוץ כי ה' אלוהיך עמך בכל אשר תלך.

וכאן אלוהים — זה שם ה' שמדבר כאן, אבל הוא מדבר על עצמו בגוף שלישי. זה מאוד הסגנון של נאומי משה בספר דברים. כמו כן, משה מדבר בשם ה', שבו ה' עצמו סוג של לוקח את המקום הזה של משה ואומר ה' אלוהיך.

אוקיי, אז זה הנאום הראשון של ה' ליהושע.

ציווי יהושע לשוטרים (פסוקים י'-י"א)

עכשיו יש לנו מסר קטן או נאום קטן של יהושע לשוטרי העם. שוטרי העם זה אנשים שכבר פגשנו לפני כן — מנהיגי העם, האוכפים. אני לא בטוח מה בדיוק המילה שוטרים, משהו כמו אוכפים. היום זה אומר שוטרים זה משטרה, אבל אני לא חושב שזו המשמעות המדויקת של המילה בתנ"ך. אבל שוטרים זה משהו כמו האוכפים, המפקדים של העם.

הפקודה להכין צידה

והוא אומר להם כך: הוא אומר להם לצוות את העם שהם צריכים להכין — לומר שהם צריכים להכין צידה לדרך, כי בעוד שלושה ימים הם יעברו את

אז עכשיו בואו נסקור או בואו נקרא את הפרק הראשון. אז הפרק הראשון מורכב, כפי שאמרתי, באמת אני חושב משלושה נאומים או שלושה דיאלוגים, שלושה קטעי רטוריקה.

נאום ראשון: נאום ה' ליהושע

הנאום הראשון הוא נאום ה', נאום ה' ליהושע עצמו. וזה, במובן מסוים, חלק ממנו אפשר לומר שהוא חזרה על דברים שה' כבר אמר ליהושע ולמשה בספר במדבר, בספר דברים, שבו זה מאוד מפורש שה' אמר למשה שהוא יצווה את יהושע, ימנה אותו לתפקידו, ימנה אותו לתת לו את הכוח והתקווה, וכמו שאמרתי, גם את הכוח הפיזי, הטכני וגם את הכוח הרוחני, המוסרי להשיג את מה שהוא צריך להשיג. וזה חוזר כאן ואפילו מתחזק כאן במובנים מסוימים.

הפתיחה: אחרי מות משה

והנאום הולך כך. הוא נותן את הזמן אחרי מות משה עבד ה'. ה' מדבר ליהושע, אבל בתואר משרת משה. ויש כאן התאמה מסוימת. משה היה עבד ה' ויהושע הוא משרת משה ולכן הוא בהעברה גם עבד ה' ויהיה מחליף של משה.

"משה עבדי מת"

ה' אומר לו כך. משפט ראשון, הוא אומר לו, משה עבדי מת. ברור שהוא יודע את זה. ברור שקראנו את זה בסיפור בסוף ספר החומש. אבל יש נקודה רטורית לזה במובן של הבהרה משה מת ועכשיו זה אתה. אז אל תדמיין שאולי הוא עדיין חי או אל תהיה כמו לפעמים אנשים לא מבינים שהמנהיג הישן מת. עכשיו זה מאוד ברור הוא מת ועכשיו אתה תקום ותעבור את הירדן הזה, אתה יחד עם העם אל הארץ שנתתי לך, שהבטחתי לך.

ההבטחה: כל מקום שתדרוך כף רגלך

וההבטחות, כל מקום שתדרוך, כף רגלך תדרוך, יהיה שלך. במילים אחרות, יהיה לך קל לכבוש אותו. לא תצטרך להילחם יותר מדי. זה אני חושב מה שזה אומר. כל עיר שתלך, כל מקום שתלך, יהיה שלך.

גבולות הארץ

והוא נותן את הגבולות. הוא נותן את גבולות הארץ כל הדרך מהמדבר הזה או הלבנון נמצא שם. אני לא בטוח למה לבנון יהיה שם כי המדבר שבו הם נמצאים הוא במזרח ישראל וכנראה כל הדרך עד ללבנון שהוא צפונית לזה וכל הדרך כל הדרך עד נהר פרת שהוא אפילו יותר מזרחה ושהיא ארץ החתים כנראה בין שני אלה נקראת או גם בדרך האחרת למערב וכאן הוא נותן את המערב כל הדרך עד הים הגדול שהוא במערב שבו השמש שוקעת זה יהיה הגבול שלהם.

אז הוא נותן לך הוא כבר סוג של במקום שבו הוא מבטיח לו כי המקום שמשו כבש כבר שבו העם נמצאים עכשיו הוא גם באמת כלול וכפי שאנחנו בדרך כלל אומרים הגבולות הגדולים יותר זה נקרא לפעמים ארץ ישראל השלמה הגבולות כל הדרך מנהר פרת כל הדרך עד ים סוף כל הדרך עד הים או לפחות כל הדרך למערב לים ולמערב של ישראל נקרא הים המילה ים בעברית פירושה המערב או הים כי שם השמש שוקעת ביחס לים התיכון ביחס לארץ ישראל אז שם הגבול שלך וכאן האמצע אז זה מה שיש לנו כמו שלוש הקצוות האלה שצוינו שם ואז זו ההבטחה שלו לכיבוש.

הבטחת המנהיגות הפנימית: איש לא יתיצב לפניך

ובכן כמו שאמרתי ביחס לעמים שגרים שם ועכשיו הוא גם דן בכוח שהוא נותן לו ביחס לפנימי לעם בפנים והוא אומר איש לא יתיצב לפניך כל ימי חיך וזה אפילו כמו בניגוד למשה אנשים קמו נגד משה הם עמדו נגד משה איש לא יעמוד נגדך כל ימי חיך אהיה עמך כאשר הייתי עם משה לא ארפך ולא אעזובך אז זו ההנחה שלו למנהיגותו שכל עוד הוא חי לא יהיה שום אתגר פנימי למנהיגותו וכמו שצוין אתה רואה במובן מסוים אפילו חזק יותר עם משה כי למשה היה אתגר מסוים למנהיגותו ליהושע לפחות מה שמתועד בספר הזה לא היה שום אתגר למנהיגותו כלל.

אבל כשהוא אומר משה זה מעניין כי השפה הזו שנאמרה למשה נאמרה למשה עם פרעה כאנטגוניסט אהיה עמך נגד פרעה וכאן זה אני חושב

נהר הירדן.

אבל אתם תצטרכו לעבור, לחצות את הנהר, **ועברתם חמושים** - חמושים בנשקכם - בחזית אחיכם, **לפני אחיכם**, **כל גבורי החיל**. כל לוחמיכם, אנשיכם החזקים, גבריים החזקים, אתם תהיו החלוץ של העם.

תנאי הסיוע הצבאי

אתם תעזרו להם. ושוב, **ועזרתם** - *עזרה* כמעט תמיד בתנ"ך פירושה עזרה צבאית. אתם תעזרו להם עד שה' יעשה שלום לאחיכם, אחיכם בצד השני. במילים אחרות, אתם הולכים לעזור להם בכל הכיבוש שלהם.

וכשהם יסיימו, אתם תחזרו לארצכם ואתם תשבו שם. אתם תירשו אותה, את הארץ שמשנה נתן לכם בצד הזה. ונראה מאוחר יותר בספר בסוף הכיבוש שזה באמת קורה, ויש אזכור של החזרה שלהם ושל יהושע ששולח אותם בחזרה לנחלתם.

אז זה ברור שיהושע מאוד בבירור הצהיר על סמכותו והמשיך את מה שמשנה אמר.

הבטחת הנאמנות של השבטים (פסוקים ט"ז-י"ח)

והם עונים ליהושע ואומרים: כן, נעשה כל מה שציווית עלינו. נלך לכל מקום שתשלח אותנו. במילים אחרות, אנחנו הולכים למלחמה. נהיה החלוץ לפני העם.

התנאי: אלוקים חייב להיות איתך

והם אומרים בצורה מאוד ברורה: כשם ששמענו למשה, נשמע לך. ואז כאן יש שוב את התנאי הקטן, את ה"רק" - בדיוק כמו שה' נתן ליהושע חיזוק מאוד יפה, אבל עם *רק*. גם להם יש תנאי. רק - זה התנאי שה' באמת אמר - שרק ה' יהיה איתך כפי שהיה עם משה.

וזה יכול להיקרא כמו ברכה, כמו "ויתן אלוקים שיהיה איתך כפי שהיה עם משה". אבל רש"י, ואני חושב גם הפשט, זה משהו כמו שיש כאן משהו נסתר - לפחות אולי בדרכים עדינות - תנאי כאן. זה כמו: כן, אתה מבקש מאיתנו להישבע לך אמונים. אנחנו שמחים לעשות את זה, אבל אתה גם צריך לעשות את החלק שלך, נכון? אתה צריך להיות חזק, אתה צריך להצליח. אתה צריך להיות מצליח כפי שמשנה היה מצליח.

אכיפת סמכותו של יהושע

ואז הם אפילו מבהירים את הנאמנות עוד יותר. מכיוון שאלה הם - ברור שהוא לא מדבר לכולם, נכון? הוא מדבר למנהיגים, למי שאחראי. הוא אומר: כל מי שלא יציית לך או לא יקשיב לך - **ימרה את פיך**, איזושהי אי-ציות או מרד נגדך - כל מי שלא יציית לך יומת.

אז זה הם אומרים בצורה מאוד ברורה: אנחנו נאכוף את הסמכות שלך. אז כמובן שה' צריך להיות איתך, אבל אנחנו נעזור. נעזור לוודא שאתה מצליח ושאינך אתגר אליך על ידי הריגת כל מי שמתנגד לך. אז ברור שהם צופים שאולי יהיה מרד כלשהו, אולי יהיו אנשים שלא מסכימים עם המנהיגות של יהושע, והם אומרים שאנחנו בצד שלך.

ה"חזק ואמץ" הרביעי - המוטיב של הפרק

ואז הם מסיימים - והנאום הקטן הזה, מעין הבטחת הנאמנות הזאת, מסיימת עם אותו סיסמה של כל הפרק הזה: **רק חזק ואמץ**. רק תהיה חזק ותהיה חזק. אני לא יודע איך - תהיה חזק ובעל אומץ לב, אני רואה שמישהו מתרגם כאן ככה. בכל מקרה, תהיה חזק.

וזה הפעם הרביעית שיש לנו את **החזק ואמץ** הזה בפרק הזה. וזה המוטיב של הפרק - כמו **חזק ואמץ**.

אז כמו שאמרתי, זה הכל מאוד ברור מכין אותם לעבור. ושוב, זה בניגוד למשה. משה אמר לעם לצאת ממצרים. הוא אמר להם בעצם - אמר להם להיות מוכנים מתניכם חגורים ולהיות מוכנים עם המקלות שלהם והכל. אבל וגם צדה לא עשו להם - הם לא באמת עשו צידה. זו הסיבה שהיה להם - משה היה צריך לספק להם מן ומצה וכל הסיפורים.

כאן יהושע אומר להם מאוד ברור: הכינו צידה כי בעוד שלושה ימים אנחנו הולכים לרשת ארץ שאלוהים אמר לכם. והוא אומר את זה לניהול הביניים, כביכול.

יהושע מבסס את סמכותו

יהושע לא מדבר ישירות לעם. אולי מאוחר יותר נראה אותו מדבר ישירות לעם לפעמים. אבל זה מאוד ברור כאן שיהושע ותחילת מנהיגות - כמו העיקרי, כולם יודעים שהאתגר העיקרי של מנהיג בהתחלה הוא לא כל כך העם. העם עוקב לאן שהמנהיגים עוקבים. האתגר העיקרי של העם, בדיוק כמו שראינו בתחילת המנהיגות של משה, הוא לגרום לסוג של המעמד הבינוני, ניהול הביניים, הזקנים, זקני השבטים, השוטרים כאן, לקבל את המנהיגות שלו. ונראה את הבא - בחלק הבא של הפרק הזה - גם סיפור חשוב על זה.

אז הוא מצווה אותם. זה הוא מבסס את סמכותו. הוא מבסס את סמכותו על השוטרים שהיו קודם לכן האוכפים של משה ועכשיו מקשיבים לו. והם אומרים לעם להכין צידה ליום כי בעוד שלושה ימים - תמיד אומרים לך להכין את עצמך תמיד שלושה ימים לפני משהו. אז בעוד שלושה ימים, כמו שלושת ימי הגבלה וכן הלאה, בעוד שלושה ימים נעבור את הנהר.

פנייתו של יהושע לשני השבטים וחצי (פסוקים י"ב-ט"ו)

ועכשיו יש לנו הצהרה ספציפית, נאום או פקודה ספציפית מיהושע לשני השבטים וחצי האלה: ראובן, גד, וחצי שבט מנשה. ויהושע מצווה אותם.

השתלטות על העסקה של משה

וזה מאוד מפורש יהושע משתלט על משהו, עסקה שמשנה כבר עשה איתם, שעליה דיברנו - למדנו את זה בפרשת מטות בספר במדבר. ויהושע אומר כאן שהוא יאכוף את התנאים שמשנה אמר. אז זה מאוד ברור מקרה של יהושע מבהיר את סמכותו ובמיוחד את הירושה שלו מסמכות משה.

אז הוא אומר: ההסכם שמשנה עשה איתכם, אתם הולכים לקיים אותו עכשיו. ונראה שהיה כאן שוב אתגר - הוא מוודא שהעם, זקני העם, המנהיגים, המנהיגים הצבאיים, המנהיגים החברתיים, המנהיגים הפוליטיים, באמת ילכו אחריו. וכאן יש לנו אותם כאילו נשבעים לו אמונים בצורה מאוד ברורה.

תנאי ההסכם

אז יהושע אומר להם: זכרו מה שמשנה **עבד ה'** ציווה אותם. ומה אמר לכם משה? משה אמר לכם שה' אלוקים ייתן לכם את הארץ הזאת, נכון? ה' **אלוהיכם מניח לכם** - ייתן להם מנוחה, כי משה כבר כבש את עבר הירדן, את האזורים האלה של - ארצות סיחון ועוג. סליחה, ארצות סיחון ועוג. זה המקום שבו הם התגוררו.

אבל הם ביקשו ממשלה להישאר שם ומשה אמר לא, אתם לא יכולים להישאר כאן. אתם יכולים לקבל את הארץ הזאת בתנאי ש, כפי שיהושע אומר עכשיו, תשאירו את נשיכם, ילדיכם, רכושכם, בהמותיכם כאן. הם יישארו כאן במקום שמשנה נתן לכם בצד הזה של הנהר.